

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

X. Soluuntur argumenta contraria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

ac Beneuentanum. Et infra: Demum idem Rex vna cum Romano Pontifice in Italiam veniens Ravennam & alias viginti ciuitates Aistulpho memorato sublatas Apostolica sedi subiecit. Idem L E o lib. 3. cap. 48. Anno, inquit, incarnata Dominica M. L. XXIX. Mathilda comitissa, Henrici Imperatoris exercitum timens, Liguriam, & Thusciam prouincias Gregorio Papa, & S. R. E. deuotissime obtulit. Et exstant Romae authentica instrumenta harum & similium donationum. Sed etiamsi nihil horum exstaret, abunde sufficeret praecipuo DCCC. annorum. Nam etiam regna, & imperia per latrocinium acquisita, tandem longo tempore fiunt legitima. Ab eo enim quo iure Iulius Caesar occupauit Romanum imperium, & tamen tempore Tiberij Christus ait Matt. 22. *Redite qua sunt Caesaris Caesari.* Quo iure Franci Galliam, Saxones Britanniam, Gothi Hispaniam inuaserunt? & tamen quis hoc tempore regna ab illis constituta illegitima esse diceret?

CAPVT X.

Soluuntur argumenta contraria.

SUPEREST argumenta soluere. PRIMO obiicit CALVINVS lib. 4. Instit. cap. II. §. 8. illud Matt. 20. *Reges Gentium dominatur eorum, vos autem non sic.* Significat enim Dominus, inquit Calvinus, non modo pastoris officium distinctum esse ab officio principis, sed res esse magis separatas, quam et in vnum hominem coire queant. Et quoniam videbat Calvinus posse obiici templum Moyses subiungit: *Nam quod Moses vtrumque simul sustinuit, primum, raro id miraculo factum est: deinde fuit temporarium, donec res melius componerentur. Vbi autem certa forma a Domino praescribitur, ciuilibis gubernatio ei relinquatur, sacerdos autem iubetur fratri resignare. & merito est enim supra naturam et vnus homo vtriusque oneri sufficiat.*

RESPONDEO dupliciter; PRIMO, Dominum hoc solum instituere meros principes Ecclesiasticos, ac docere, debere eos, vt tales sunt, praesse subditis non more regum & dominorum, sed more patrum & pastorum. Non autem sequitur hinc, non posse vnum, & eundem esse Episcopum & Principem.

Exem.

Exemplum autem Moſis, quod Calvinus conatur elude-
 re, omnino conuincit. Quod enim ille dicit, raro miraculo
 id factum eſſe, manifeſtè falſum oſtendunt exempla allata de
 Melchizedech, Heli, Iuda Machabæo, & aliis. Quod etiam
 addit, id eſſe factum ad tempus, donec Aaron conſecraretur,
 falſum eſſe oſtendit B. Auguſtinus quaſt. 23. in Leuit. vbi di-
 cit, eodem tempore ambos fuiſſe Pontifices Moſem & Aaro-
 nem; & probatur ex eo quod depoſuit Aaronem Moſes, tan-
 quam Pontifex, conſecrauitque Eleazarum filium Aaronis
 in locum eius, vt habetur Num. 20. Et præterea, ſi poſt Aaro-
 nem ordinatum non poterat amplius in vnâ perſonâ
 coire principatus, & ſacerdotium, quomodo Heli per annos
 XL. fuit ſacerdos, & princeps? quomodo Machabæi per an-
 nos pluſquam centum?

Dico SECUNDO, Dominum illis verbis non prohibere
 Episcopis dominatum, qualis eſſe poteſt regum, & princi-
 pum piorum, ſed qualis eſt regum ignorantium Deum, qui
 tyranni potius ſunt, quam reges. Id quod patet ex verborum
 Græcorum proprietate. Nam Matthæus non ait: *κυριεύειν*
αὐτῶν, id eſt, dominantur ſimpliciter, ſed *κατακυριεύειν*, id
 eſt, violenter dominantur. Sicut 1. Pet. 5. *Non dominantes in*
cleris, habetur, *μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν*. & Io-
 ſue 13. legimus: *Dixit Caleb, qui percufferit Cariath-sepher,*
& cepit eam, Græcè, *καὶ κατακυριεύσει αὐτῆς*, id eſt, vi
 dominatus fuerit eius, &c. Vnde 2. Petr. 2. & in epiſtol. Iu-
 da, videmus hæreticos reprehendi, quod *κυριότητα* contem-
 nant.

SECUNDO obiicit ibidem §. 9. illud Luc. 12. *O homo quis*
me conſtituit iudicem, aut diuiſorem inter vos? Dominus
 reiecit munus iudicandi tanquam non conſentaneum mu-
 neri prædicatoris, & miniſtri verbi: ſicut etiam Apoſtoli A-
 dor. 6. dixerunt: *Non eſt æquum nos relinquere verbum Dei,*
& miniſtrare menſis. At non poteſt hæc munera reicere, qui
 eſt Princeps.

Ad verba Domini responderi poſſet, Dominum in hoc
 mundo ſuſcepſiſſe perſonam Pontificis, non Principis tem-
 poralis,

poralis, & illis verbis monuisse simplices Pontifices, ne se misceant alienis negotiis. At melius potest dici, generaliter in utroque loco admoneri Pontifices & Principes, neminuris, & vilibus officiis ita occupentur, ut omittere cogantur maiora. Hoc modo Iethro cum vidisset Mosem tota die sedere ad iudicandum, Exod. 18. sapienter eum admonuit, non ut deponeret principatum politicum, & seruaret solum Ecclesiasticum, sed ut constitueret minores Iudices, qui satisfacerent populo in rebus leuioribus, & grauiora quaeque tam politica, quam Ecclesiastica ad se referrent. Sic etiam B. Bernardus lib. i. de considerat. iisdem verbis Domini in medium adductis hortatur Pontificem, ut iudicia rerum temporalium aliis dimittat, quam tamen sciebat iam tunc Principem temporalem fuisse.

Sic denique Apostoli ita omiserunt in Hierusalem curam ministrandi mensis, ut tamen praesiderent etiam in temporalibus toti illi Ecclesiae. Vnde Galat. 2. Petrus, & Iacobus, & Ioannes solliciti pro fratribus, qui erant in Hierusalem, rogant Paulum, & Barnabam, ut memores sint colligere aliquam elemosynam, & mittere in Hierusalem. Illi vero id fecerunt, & collectam pecuniam ipsimet detulerunt, non ad Diaconos praefectos mensis, sed ad seniores, ut habetur Actor. II.

TERTIO obiicit Calvinus ibidem §. II. verba B. Bernardi lib. 2. de considerat. *Apostolis interdicitur dominatum, utrogatu, & tibi & surpare aude aut dominans apostolatum, aut Apostolicus dominatum. Forma Apostolica hac est, interdicitur dominatio, indicitur ministratio.* **RESPONDEO**, Bernardum loqui de Pontifice, ut Pontifex est totius Ecclesiae, & secundum id quod habet ex Christi institutione. Nam paulò antè dixerat: *Esto, ut alia quacunque ratione habet tibi vendices, sed non Apostolico iure, nec enim tibi ille daret, quod non habuit, potuit, &c.* Itaque vult Bernardus Pontificem, ut pastor est ouium, non debere eis dominari, sed eas pascere: at sicut nihilominus iisdem ouibus, ut sunt ciues Reipub. dominatur princeps politicus, ita potest iisdem dominari eadem ratione Pontifex, si sit eorum politicus princeps.

QUARTO

QUARTO obiicit ibidem §. 14. verba B. Gregorij, qui lib. 4. epist. 44. dicit anathema Episcopo, qui iubet alicui agro more fiscali titulum imprimi. **RESPONDEO;** nihil esse mirandum, si Gregorius noluit Episcopos, nec etiam præfectos patrimoniorum Romanæ Ecclesiæ uti more fiscali in agris Ecclesiæ recuperandis. Nam nondum habuerat Ecclesia politicum principatum, sed possidebat bona temporalia ad eum modum, quo priuati ciues possident. Itaque æquum erat, ut agros, quos suos esse censebat Ecclesia, si fortè ab aliis occuparentur, in iudicio legitimo eos repeteret: non autem more fiscali propria sibi auctoritate vendicaret.

QUINTO obiiciunt alij illud 2. Timot. 2. *Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus.* Quæ verba dicuntur Episcopo. At non potest princeps non se implicare negotiis secularibus. **RESPONDEO;** negotia secularia hoc loco non vocari regimen politicum, sed curam parandi victus, & proinde negotiationes, & mercimonia, & similia. Est enim Græcè, τοῦ βίῃ θεωρηματίας, id est, negotiis vitæ, seu victus. Vbi etiam notandum, non haberi in Græco, nec in omnibus Latinis codicibus illud, Deo, sed generaliter ἢ τοῖς πατρὶσιν. Et est sensus, Dixi ut labores sicut bonus miles Christi. Porro bonus miles non est sollicitus circa victum, & corporis curam, sed comedit, & bibit quando potest, & quomodo potest, dormit humi, vestitur magis ferro, quàm panno, &c. Itaque Apostolus non prohibet regimen politicum, sed nimiam sollicitudinem circa vitam corporalem: & ut bene monuit Chrysostomus, dicuntur hæc à Paulo tam Episcopo, quàm aliis hominibus. Omnes enim, etiam Laici, etiam Reges, milites Christi esse debent.

SIXTO obiiciunt verba Nicolai I. epist. ad Michaëlem, ubi dicit fuisse quidem ante Christi aduentum eosdem Reges, & Pontifices, at Christum verum Regem, & Pontificem ita disiunxisse: *Cum ad verum, inquit, ventum est, & ultra sibi nec Imperator iura pontificatus arripuit, nec Pontifex nomen imperatorium & surpauit, &c.*

RESPONDEO; Nicolaum noluisse negare, posse Pontifici conuenire temporale aliquod dominium. Nam ipse erat

Pontifex, & simul princeps politicus Romæ & Rauennæ, aliarumque ciuitatum, quas dudum acceperant maiores eius ab Imperatoribus: sed solum voluisse dicere, non conuenire vt idem sit Pontifex totius orbis, & simul Imperator etiam totius orbis. Non quod hoc repugnet Euangelio, & nullo modo possit fieri, sed quia Christus ad conseruandam humilitatem, voluit Pontificem indigere Imperatoris defensione in temporalibus, & simul Imperatorem indigere Pontificis directione in spiritualibus. Quod autem Christus voluerit, patet ex eo, quod reliquit imperium Tiberio, & Petro solum contulit pontificiarum.

Finis tertiæ Controuersie generalis.

